

Gračanlija, Ibrahim ef. Muftić – tuzlanski muftija od 1876. do 1878. godine

ESAD SARAJLIĆ

.....

U GODIŠNJACIMA „SALNAMEL-VELAJETI Bosna“ za hidžretsku godinu 1293., 1294., 1295., odnosno za godine 1876., 1877. i za 1878., redovno se navodi ime Ibrahima ef. muftije u Tuzli. „On bi morao biti muftija tuzlanski i poslije okupacije Bosne 1878. godine bar koju godinu“.¹

U vrtlogu austro-ugarske okupacije i borbi za odbranu Tuzle, bio je progonjen, pa se povukao. U to vrijeme bosanski pravoslavci, kao i vodeći politički krugovi iz Srbije, razvijaju propagandu o pripajanju BiH Srbiji. Tuzlanski muftija Ibrahim ef. Muftić (Ganibegović) usprotivio se takvim zahtjevima. Ako Bosna može da bira, bila mu je prihvatljivija varijanta pripajanja Austriji, smatrajući da će Austrija uspostaviti bolji red nego Srbija i Crna Gora. U Tuzli se povelu akcija sakupljanja potpisa za priključenje BiH Austriji kao civiliziranoj evropskoj zemlji. Pored muftije, akciju za sakupljanje potpisa u Tuzli za podnošenje predstave vodili su „*ispred muslimana Šemsibeg Tuzlić, Ibrahim-beg Džindo, hadži Mehmed Tefvik ef. Azabagić, kadija Mehaga Imširović i Mehaga Bešlagić (Bešlaga)*“.² Poslije Ibrahim ef., na dužnost tuzlanskog muftije dolazi hadži hafiz Mehmed Tefvik ef. Azabagić.²

Ibrahim ef. je umro relativno mlad i sahranjen je u Tuzli na mezarju Borić, gdje je, po predanju, postojalo i njegovo turbe, kojeg više nema. Na-

kon okupacije, njegov maloljetni sin Mujaga sa amidžom Ganibegom, vraćaju se u Gračanicu.

Brigu o Mujagi preuzeo je Ganibeg, koji je ostavio traga u političkom i privrednom životu Gračanice. Ganibeg Muftić bio je gradonačelnik u Gračanici za vrijeme Austro-Ugarske, krajem 19. stoljeća, pa mu se pripisuju zasluge za izgradnju kraka uskotračne željeznice od Karanovca do Gračanice.

Mujaga Muftić, veleposjednik, međutim, zapamćen je kao jedan od vrsnih veletrgovaca, a učestvuje i u političkom životu Gračanice toga vremena. Na lokalnim izborima za općinsko vijeće u Gračanici, 1910. godine, dobio je potreban broj glasova za ulazak u općinsko vijeće.³

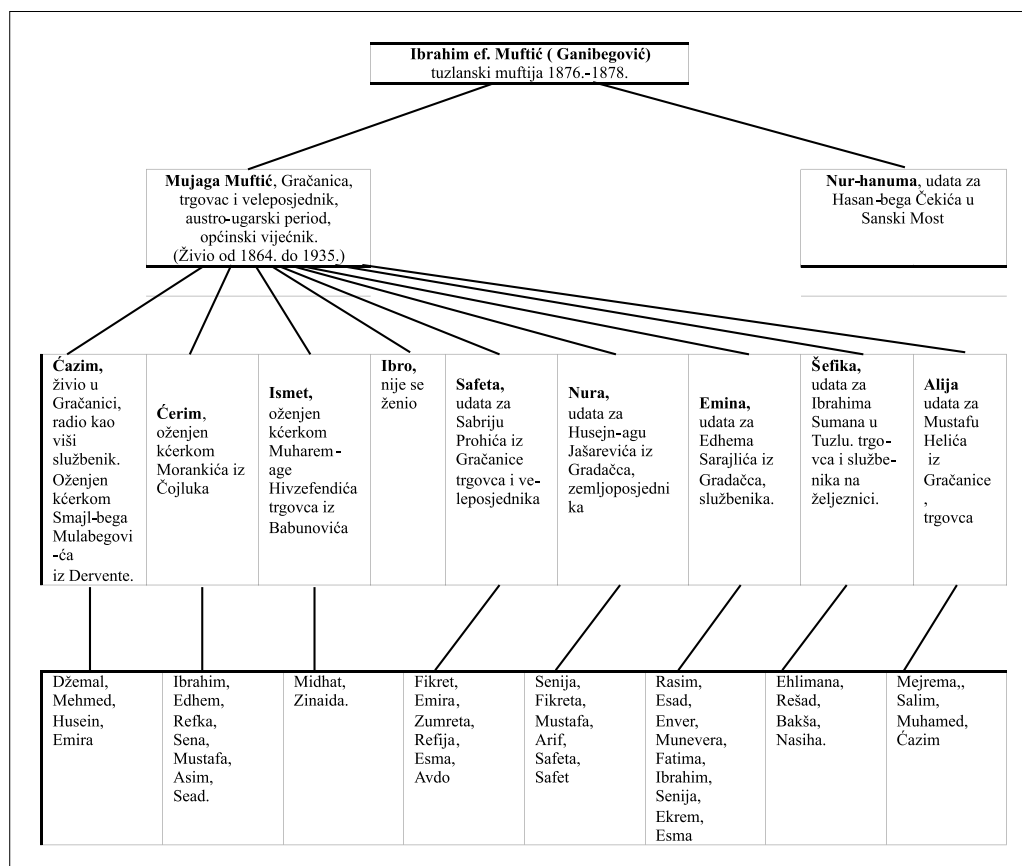
Ibrahim ef. Muftić, tuzlanski je muftija pred kraj osmanske vladavine, ranije se prezivao, kako smo istakli, Ganibegović, za što postoji pouzdano predanje u porodici gračaničkih Muftića, čiji potomci žive u Zagrebu, Sarajevu, Tuzli, Gradačcu i drugim mjestima. Njegovi potomci preuzeli su prezime Muftić. Ova loza Muftića nije u rodbinskim vezama sa gradačackim Muftićima, niti sa Muftićima iz Zelinje Srednje.⁴

1 Ovo u svom pismu navodi hafiz Muhamed ef. Traljić, vidjeti: Refik M. Hadžimehanović, Tuzlanske muftije, *Takvim*, Sarajevo 1983., 161-171

2 Refik M. Hadžimehanović, Tuzlanske muftije, *Takvim* Sarajevo 1983., 161-163.

3 Mina Kujović, Rezultati prvih izbora za Općinsko vijeće u Gračanici 1910. godine, *Gračanički glasnik* br. 19, 2005., 35.; Mina Kujović piše: „Mujaga Muftić (46 godina) sinovac je umrlog bivšeg gradonačelnika Ganibega Muftića. On je inteligentan i dobro situiran zemljoposjednik, čija se imovina procjenjuje na oko 20.000 K. Politički nastupa kao egzekutivac“.

4 Pored Traljića i Hadžijahića o tuzlanskom muftiji Ibrahimu ef. Muftiću (Ganibegoviću) pisali su:

Porodično stablo Ibrahima ef. Muftića: Prezenterano porodično stablo nije dovršeno do kraja, jer bi to iziskivalo veći prostor, obrađeno je u šezdesetim godinama prošlog stoljeća. Prvu verziju porodičnog stabla, Mujage i Ganibega Muftića sačinio je šezdesetih godina prošlog stoljeća Muhamed Hadžijahić, čiju fotokopiju posjeduje autor ovog teksta. U toj verziji M. Hadžijahić u napomeni navodi Ibrahim ef. Muftića kao tuzlanskog muftiju. Potomci Ganibega Muftića, veoma su brojni. Autor posjeduje i te podatke, koje je takođe radio. M. Hadžijahić.

Zanimljiv je životni put Nur-hanume Muftić iz Gračanice, kćerke Ibrahim-efendije Muftića (Gani-begovića), a polusestre Mujage Muftića iz Gračanice.

Ibrahim ef. Muftić iz Gračanice, (ranije prezime Ganibegović) ženio se dva puta, pa je iz prvog braka imao kćerku Nur-hanumu, a iz drugog, sina Mujagu, koji je poslije očeve smrti ostao kao dječak sa 14 godina. Ibrahimov brat je Ganibeg Muftić.

Nur-hanuma Muftić, bila je svojevremeno

u data za Salih-bega Gradašćevića u Gradačcu.⁵ Kasnije se preudala za Hasan-bega Čekića u Sanski Most. Kada je Hasan-beg Čekić ubijen (ubio ga vlastiti kmet, o čemu je svojevremeno pisao i Petar Kočić), Nur-hanuma se vratila sa djecom u Gračanicu na imanje svoga oca. Iza Hasan-bega Čekića ostalo je veliko imanje, koje je pripalo Nur-hanumi i njenoj djeci. Najznačajnije posjede imali su u okolini Sanskog Mosta.⁶

Hasan-beg Čekić nije se mirio sa okupacijom Bosne 1878. godine, pa je sa naoružanom grupom bašibozuka napao na Banja Luku, koju su

Muhamed ef. Trajlić, Živko Crnogorčević, *Memoari*, Sarajevo, 1966., zatim Ambrozije Benković, *Tuzlansko područje negda i sada*, Županja-Đakovo, 1971., 222-224., te Refik M Hadžimehanović i drugi.

⁵ Prema zabilješci M. Hadžijahića, iz privatne arhive Muhameda Bege Gradašćevića.

⁶ M. Hadžijahić, n. izvor.

zauzele austro-ugarske trupe. Zbog toga je morao izbjegli u Tursku u kojoj se zadržao do 1887. godine, kada se vratio u Sanski Most i nastavio normalno da upravlja svojim velikim imanjem. Zbog sukoba sa nekim kmetovima, koji su, koristeći bezakonje, željeli da prisvoje njegovu zemlju, Hasan-bega je 13. maja 1907. godine nožem napao Srbin Vaso Milivojša, te ga smrtno ranio. Za dva dana, 15. maja Hasan-beg je umro.⁷ Na ubistvo Hasan-bega, pomenutog Vasu nagovorio je Jovo Majkić iz Kruhara, Hasan-begov kmet.

Sudske vlasti osudile su Milivojšu i Majkića na smrt vješanjem. Presuda je bila izvršena, kada je za Majkića stiglo pomilovanje.⁸

Mujaga Muftić, predak je mnogim familijama, u Gračanici, Gradačcu, Tuzli, Sarajevu i Zagrebu.⁹ Zbog zanimljivosti životnih tokova ove porodice, na slijedećoj stranici, donosimo porodično stablo tuzlanskog muftije Ibrahim ef. Muftića (Ganibegovića) iz Gračanice.

Za Nur-hanumu Čekić nismo razrađivali porodično stablo, jer bi to bilo preobimno. Najstarija kćerka Mujage Muftića, Safeta, kako se vidi iz donje šeme, udala se za Sabriju Prohića iz Gračanice, koji je u vremenu Austro-Ugarske i Kraljevine SHS Jugoslavije bio jedan od najpoznatijih biznismena u ovoj regiji. Njegov kapital, za te prilike bio je izuzetno veliki. Razvijao je zapaženu poslovnu aktivnost, pored

Gračanice, u Zagrebu i Beogradu. Njegov tajanstveni nestanak i vjerovatno tragični životni kraj, nakon završetka Drugog svjetskog rata, nikada nije rasvijetljen.

Mujaga Muftić imao je brojne nekretnine u Gračanici i veće zemljišne posjede u Katoličkoj Špionici.¹⁰ Ibrahim ef. i Ganibeg Muftić su braća, od oca Mustafe (Mujage), pa otuda i ime njegovom unuku Mujagi Muftiću.□

7 „Sarajevski list“ br. 58 za 1907. godinu.

8 Branko J. Bokan, Sanski Most, dio I, Beograd, 1974., str. 178.

9 M. Hadžijahić, n. izvor.

10 Prema zabilješci Muhameda Hadžijahića, iz privatne arhive Muhameda Bege Gradaševića.